

حکم تاریخی

آیات شیطانی و فتوای الهی امام خمینی (ره)

تأثیر جهانی حکم ارتداد

- سرشناسه: نیکروش رستمی، ملیحه، ۱۳۶۸-
عنوان و نام پدیدآور: حکم تاریخی آیات شیطانی و فتوای الهی امام خمینی (ره):
نایب جهانی حکم ارتداد/ نویسنده ملیحه نیکروش رستمی.
تهران: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۴۰۰.
مشخصات نشر:
مشخصات ظاهری: ۳۲۴ ص:؛ ۱۶/۵ × ۲۵/۵ س.م.
فروست: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات، مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ ۱۱۸۲.
سیاست و روابط خارجی؛ ۵۳.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۷۱-۰۳۵-۴؛ ۶۲۰۰۰۰ روال
وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه: ص، [۲۷۹]-۲۹۶؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع: خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران،
۱۲۷۹-۱۳۶۸. دیدگاه درباره سلمان رشدی
موضوع: Khomeyni, Ruhollah, Leader and Founder of IRI--
Views on Salman Roshdi
موضوع: رشدی، سلمان، ۱۹۴۷-م.. آیات شیطانی -- نقد و تفسیر
موضوع: رشدی، سلمان، ۱۹۴۷-م.. آیات شیطانی
موضوع: اسلام--دفاعیه‌ها
موضوع: Islam--Apologetic works
شناسه افزوده: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی
رده‌بندی کنگره: BP ۲۲۸/۴
رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۴۷۹
شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۲۶۷۲۳
وضعیت رکورد: فیبا

مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات

عنوان: حکم تاریخی
آیات شیطانی و فتوای الهی امام خمینی (ره)
تأثیر جهانی حکم ارتداد

تألیف: ملیحه نیکروش بزمی

نوبت چاپ: اول، تابستان ۱۴۰۰

شمارگان: ۵۰۰ قیمت: ۶۲۰۰۰ تومان

حروفچینی و لیتوگرافی: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی

چاپ و صحافی: چاپخانه مرکز اسناد انقلاب اسلامی

شابک: ۴ - ۰۳۵ - ۲۷۱ - ۶۲۲ - ۹۷۸

ISBN 978-622-271-035-4

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

نشانی: تهران، خیابان شریعتی، نرسیده به میدان قدس، روبه‌روی پمپ بنزین اسدی، پلاک ۱۹۵۴،

مرکز اسناد انقلاب اسلامی. صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۳۸۹۶ تلفن: ۲۲۲۱۱۱۹۴ تلفکس: ۲۲۲۱۱۱۷۴

www.irdc.ir

ارزیابان: محمد امینی فرج‌الهی، مهدی خانعلی‌زاده

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۳
پیشگفتار.....	۱۷
فصل اول:	
کلیات پژوهش.....	۲۱
مقدمه:.....	۲۳
۱. پیشینه‌ی اهانت به پیامبران.....	۲۳
۲. سلمان رشدی.....	۳۰
۳. آثار سلمان رشدی.....	۳۴
۴. ویژگی‌های نویسندگی سلمان رشدی.....	۳۸
۴-۱. نفی اندیشه‌ی دینی.....	۳۸
۴-۲. قلم توهین‌آمیز.....	۳۸
۴-۳. پرداختن به انحرافات جنسی.....	۳۸
۴-۴. سبک نویسندگی رئالیسم جادویی.....	۳۹
۵. کتاب آیات شیطانی.....	۳۹

- ۱-۵. محتوای کتاب ۴۴
- ۲-۵. نام کتاب ۵۴
- ۳-۵. رد دفاعیات سلمان رشدی و طرفداران او ۵۷
- ۱-۳-۵. دلایل رد افسانه‌ی غرائق ۵۸
- ۲-۳-۵. سبک رئالیسم جادویی در رمان آیات شیطانی ... ۶۷
- ۳-۳-۵. آزادی بیان ۶۹
- ۴-۳-۵. حقوق بشر و اعلامیه‌های جهانی ۸۱
- ۱-۴-۳-۵. منشور ملل متحد، مصوب ۱۹۴۵م ۸۴
- ۲-۴-۳-۵. اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر، مصوب ۱۹۴۸م ... ۸۵
- ۳-۴-۳-۵. میثاق بین‌المللی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، مصوب ۱۹۶۶م ۸۷
- ۴-۴-۳-۵. میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، مصوب ۱۹۶۶م ۸۷

فصل دوم:

۹۱. بررسی حکم ارتداد سلمان رشدی ۹۱
- مقدمه ۹۳
۱. جهان اسلام پیش از فتوای امام خمینی (ره) ۹۳
۲. فتوای تاریخی امام خمینی (ره) ۹۹
۳. واکنش غرب به فتوا امام خمینی (ره) ۱۰۵
۴. واکنش بلوک شرق به فتوای امام خمینی (ره) ۱۱۴
۵. صهیونیسم و آیات شیطانی ۱۱۶
۶. تنش‌های بین‌المللی ناشی از فتوا امام خمینی (ره) ۱۱۷

۷. واکنش مسلمانان جهان به فتوای امام خمینی (ره)..... ۱۲۶
- ۷-۱. جمهوری اسلامی ایران..... ۱۲۶
- ۷-۲. ترکیه..... ۱۲۹
- ۷-۳. پاکستان..... ۱۳۱
- ۷-۴. هند..... ۱۳۳
- ۷-۵. بنگلادش..... ۱۳۵
- ۷-۶. سوریه..... ۱۳۶
- ۷-۷. لبنان..... ۱۳۶
- ۷-۸. الجزایر..... ۱۳۸
- ۷-۹. عراق..... ۱۴۰
- ۷-۱۰. سودان..... ۱۴۰
- ۷-۱۱. مصر..... ۱۴۱
- ۷-۱۲. کویت..... ۱۴۳
- ۷-۱۳. روسیه..... ۱۴۵
- ۷-۱۴. انگلستان..... ۱۴۶
- ۷-۱۵. اسپانیا..... ۱۵۲
- ۷-۱۶. آلمان..... ۱۵۳
- ۷-۱۷. ایتالیا..... ۱۵۶
- ۷-۱۸. کانادا..... ۱۵۶
۸. موضع سازمان کنفرانس اسلامی..... ۱۵۷
۹. محکومیت کتاب توسط مشاهیر..... ۱۵۸
۱۰. دلایل امام خمینی (ره) برای صدور فتوای ارتداد..... ۱۶۱
- ۱-۱۰. مبانی فقهی حکم امام (ره)..... ۱۶۱

مقدمه

انقلاب اسلامی ایران در شرایطی با رهبری مرجعیت دینی و پشتیبانی تمام اقشار مردم به پیروزی رسید که جهان در گروگان دو اردوگاه شرق و غرب به رهبری دو ایدئولوژی مادی‌گرای کمونیسم و کاپیتالیسم قرار داشت. ایدئولوژی انقلاب اسلامی با بهره‌گیری از آموزه‌های دین اسلام و با شعار وحدت جهان اسلام در برابر جهان مادی‌گرای غرب و شرق به ارائه‌ی الگویی جدید از نظام سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی پرداخت. الگویی که برگرفته از قرآن، سیره و سنت پیامبر (ص) و ائمه اطهار (ع) بود. ایدئولوژی آرمان‌گرای انقلاب اسلامی از همان آغاز با هجمه‌ی دشمنان مواجه شد و تلاش نمودند تا ارکان و نهادهای اصلی آن را مورد چالش قرار دهند. یکی از این اقدامات فریبکارانه که برای کم‌اهمیت جلوه‌دادن اسلام انجام شد، نگارش کتاب آیات شیطانی توسط سلمان رشدی بود که در آن به پیامبر (ص) توهین شده و نسبت‌ها و تهمت‌های ناروایی به ایشان داده شد.

سلمان رشدی چند مضمون اصلی را در کتاب آیات شیطانی آورده است. دین و اندیشه‌ی دینی، اصلی‌ترین مضمونی است که رشدی در همه‌ی نوشته‌های خود مطرح می‌کند. در این کتاب، این مضمون به گونه‌ای بیان شده است که در پایان داستان، خواننده قصه‌ی خود را از دین و اندیشه

جدا می‌کند. معرفی اسلام به منزله‌ی دینی خرافی و عقب‌مانده از تمدن و دموکراسی و آزادی و توهین به پیامبر اسلام (ص)، از محورهای اصلی کتاب آیات شیطانی است. دیگر مضمون مطرح‌شده در کتاب یادشده، انقلاب اسلامی ایران است. رشدی، انقلاب اسلامی ایران را پدیده‌ای مؤثر در دنیای امروز می‌داند، اما از امام خمینی (ره)، رهبر انقلاب اسلامی، چهره‌ای مخدوش و ضد تاریخ و تمدن و آزادی ترسیم می‌کند.

شخصیت‌های اصلی کتاب آیات شیطانی را حضرت رسول اکرم (ص)، همسرانش، اصحاب پیامبر (ص) و حضرت جبرئیل (فرشته وحی) تشکیل می‌دهند. در طول این رمان، تمامی این شخصیت‌ها، افرادی گرفتار انحرافات اخلاقی یا شخصیت‌هایی نامتوازن معرفی می‌شوند. از جمله اینکه «بلال»، نخستین مؤذن اسلام را که از جمله بردگان سیاه‌پوست حبشی بود و به دست مسلمانان آزاد شد، «هیولای سیاه عظیم‌الجثه» معرفی کرده و از «سلمان فارسی»، یکی از صحابه‌ی پیامبر، به عنوان ولگردی یاد می‌کند که به ریگزارهای عربستان مهاجرت کرده، با فرد تاجر سیاه و درویش مسلکی که ادعای پیامبری دارد، آشنا می‌شود و ... البته این کتاب سراسر دروغ، تهمت و دارای ایرادات اساسی است و بیشتر ساخته و پرداخته ذهن شیطانی نویسنده‌ی آن می‌باشد. اما انتشار این کتاب و تداوم نگارش کتاب‌هایی با این انحرافات و تحریفات می‌توانست به تدریج چهره‌ای مخدوش و نادرست از اسلام و پیامبر اکرم (ص) نشان دهد و لذا می‌بایست جلوی این امر گرفته می‌شد و از تداوم آن ممانعت به عمل می‌آمد.

همین امر موجب گردید که فتوای تاریخی امام خمینی (ره) در خصوص مهدورالدم بودن نویسنده‌ی کتاب آیات شیطانی در بهمن ماه ۱۳۶۷ صادر شود. این حکم با واکنش‌هایی در بلوک غرب، جهان شرق و جهان اسلام

مواجه شد. اگرچه کشورهای غربی به انتقاد شدید از این حکم دینی پرداختند اما ملت‌های مسلمان از این حکم استقبال بی‌سابقه‌ای کردند و در تأیید آن تظاهرات‌های گسترده‌ای توسط مسلمانان در اقصی نقاط جهان انجام شد و افراد و گروه‌های مختلفی نیز آمادگی خود را برای اجرای این حکم الهی اعلام کردند.

این کتاب تلاش کرده است تا ضمن بررسی محتوایی کتاب آیات شیطانی به پیامدهای حکم تاریخی و دینی امام خمینی (ره) درباره‌ی نویسنده‌ی این کتاب بر جهان اسلام بپردازد. برای بررسی دقیق و تحقق هدف اصلی، نویسنده کتاب را در سه فصل سازماندهی کرده است و هرکدام از فصول نیز به زیرفصل‌های متعددی تقسیم شده‌اند. در فصل نخست کلیات پژوهش قرار دارد. در این فصل درباره‌ی نویسنده‌ی کتاب آیات شیطانی و محتوای این کتاب توضیحاتی داده شده است. در فصل دوم، حکم ارتداد سلمان رشدی مورد بررسی قرار گرفته و واکنش جهان غرب، بلوک شرق، صهیونیسم، سازمان‌های بین‌المللی و کشورهای اسلامی مورد بررسی قرار گرفته است. در فصل سوم نیز پیامدهای حکم امام خمینی (ره) درباره‌ی نویسنده کتاب منحوس آیات شیطانی بر جهان اسلام مورد مذاقه و مطالعه قرار گرفته است. هرچند در این رابطه کتاب‌ها و مقالات فراوانی نگاشته شده است، اما به دلیل پیامدهای گسترده و عمیق این حکم و تداوم آن تاکنون و برخورداری از قدرت دفاعی فرهنگی و آثار تهاجمی و روشنگرانه‌ی آن، پرداختن به موضوع همچنان از اهمیت برخوردار است. کشمکش‌های جاری در میدان‌های نرم و سخت نیازمند هوشیاری و آمادگی و قدرت‌افزایی است. حکم تاریخی امام خمینی (ره) پرچم برافراشته‌ی این میدان است.

امیدواریم این کتاب بتواند بخشی از زوایای توطئه‌ی غرب و صهیونیسم

علیه جهان اسلام و جمهوری اسلامی ایران را که با تدبیر رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره) در نطفه خفه شد و از تداوم آن جلوگیری به عمل آمد، نشان دهد و برای محققین و به خصوص نسل جدید راهگشا باشد.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی